

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Institutiones Canonicae

Schnorrenberg, Anno

Coloniae, 1740

Titulus XVII. De Restitutione Spoliatorum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62040](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62040)

TITULUS XVII.

D E

RESTITUTIONE SPOLIATORUM.

Quæres primo. Quid est spolium?

R. Est violenta & clandestina privatio possessionis vel quasi possessionis, facta à Judice, non servato juris ordine possessionem auferente. *Cap. conquirente. 7. de restit. spoliat.* Vel extra iudicium à quovis alio, is, qui hoc modo clam aut violenter ex possessione est dejectus, spoliatus appellatur.

Quæres secundo. Quæ actio competit spoliato re mobili?

R. Si quis rei mobilis possessione iniuste spoliatus, imprimis ei *vi bonorum raptorum* competit actio, per quam coram Judice petitur, ut violentus spoliator restituat; & quidem si illa intra annum intenteretur, in quadruplum petitur restitutio: Ex *l. 1. ff. de vi bonor. rapt.* Deinde competit actio *ad exhibendum*, per quam coram Judice petitur, ut spoliator seu injustus possessor rem exhibeat, sive in publicum deducat, ut fiet copia actori eam videndi & apprehendendi in ordine, ut rem esse suam in iudicio probare possit. *L. 2. ff. ad exhibendum.*

Quæres 3tio. Quæ actio competit spoliato re immobili?

R. Si quis iniuste spoliatus possessione rei incorporeæ, ut juris eligendi, decimandi, venandi, beneficio, servitute, jurisdictione, quæ in præsentibus immobilium nomine comprehenduntur, illi competit *interdictum unde vi*, quod sic dicitur, quia prima verba interdicti sic incipiunt: *unde vi illum deiecisti*, ut videre est in *l. 1. ff. de vi & de vi arm.* Circa hoc interdictum observanda sunt sequentia:

Primo. Si colonus ex fundo sui domini, vel conductor ex domo conducta ejiciatur, non ipsi colono vel conductori, sed domino *interdictum unde vi* competit, cum tales rem nomine alterius detineant. *Cap. cum venissent. 9. h. t. cap. si diligenti. 17. de præscript.* Aliud est de usufructuario, emphyteuta, &c, quia hi sunt in quasi possessione juris aut domini utilis. Si laicus ex re Ecclesiastica vel spirituali dejectus, illi non competit interdictum: *Unde vi*; talis enim possessionis incapax est. *Cap. causam. 7. de præscript.*

Secundo. Spoliato intra annum, utilem tamen (qui non currit legitime impedito) competit *interdictum unde*

unde vi, non nisi adversus eum, qui alium à sua possessione dejecit, aut dejici mandavit, aut dejectionem suo nomine factam ratam habuit, ut in *cap. cum ad sedem. 15. h. t.* ita ut si etiam Judex extrajudicialiter, vel non servato substantialiter juris ordine aliquem è possessione sua deturbet, interdictum: *unde vi* eidem intentari possit. *Cap. conquerente. 7. de restit. spoliat. cap. cum causa. 22. de offic. deleg. cap. ex insinuatione. 3. de Procurat.* Ex quibus sequitur, quod interdictum hoc non competat adversus hæredes vel successores spoliantis, sive universales, sive singulares, cum personale tantum sit. *Cap. sepe 18. h. t.* quamvis contra hæredes competat actio in factum, quatenus res ad ipsos pervenit, vel quatenus re per vim occupatâ facti ditiores, vel dolo malo factum est, quominus perveniret. Neque competit interdictum hoc liberis adversus parentes, libertis contra patronos, vassallis contra dominos directos; nisi hi vi armatâ usi fuerint.

Tertio. Hæc procedunt, sive possessio, quâ actor spoliatus est, sit solum naturalis, sive solum civilis, sive justa, sive injusta: nec quidquam spoliantem juvabit, quod post spoliium spoliatus juri suo renuntiaverit; quia non est verisimile, quod juri suo sponte renuntiet, qui spoliatus renuntiat.

Quarto. Si de spoliatione facta constat, vel ea legitime probata sit, quamvis spoliator dominium rei, de cujus possessione alterum dejecit, sibi competere inquit, probationesque in con-

tinenti offerat; spoliatus tamen ex interdicto: *unde vi* ante omnia, & cum omni causa, hoc est: cum omnibus fructibus perceptis & percipiendis, quos scilicet spoliatus percipere potuisset, & non perceperit, uti & cum omni damno & interesse est restituendus: *Cap. gravis. 11. h. t.* Spoliatori reservato post factam restitutionem petitorio.

Excipe primo. Si spoliatus consentiat, ut spoliator ante restitutionem proprietatis probet exceptionem. *Cap. 1. de restit. spoliat.* *2do.* Si vel ex actis judicii, vel ex confessione spoliati, vel ex instrumento publico constet, spoliatum nullum jus habere, sed dominum esse spoliatorem. *3tio.* Si in restitutione spoliati animæ vertatur periculum. *Cap. literas. 13. de restit. spol.* *4to.* Si factâ spoliæ restitutione irreparabile damnum spoliatori, aut publicum scandalum, aut perturbatio in populo timeatur. *Cit. cap. literas.*

Quinto. Agenti ex interdicto: *unde vi* generaliter crimen opponi, aut per exceptionem criminis repelli non potest, sed restitui debet, antequam de crimine cognoscatur, nisi *1mo* per crimen objectum excommunicationem incurrisset, à qua prius absolvendus, antequam contra spoliatorem in judicio stare possit: *2do* vel crimen ad possidendum inhabilem redderet: vel per crimen notorium ut hæresis vel læsæ majestatis possessionem & proprietatem amisisset. *Cap. item cum quis. 6. h. t.*

Sexto. In civilibus à spoliatore convento

vento & interdicto : unde vi exceptio spoliationis facta ab alio quam auctore non admittitur : in criminalibus autem admittitur , à quocunque facta sit spoliatio ; dummodo vel omnibus bonis , vel majore illorum parte spoliatus sit. Attamen siue in civilibus ab auctore, siue in criminalibus à quocunque alio sit facta spoliatio : spoliatus excipiens spoliationem intra quindecim dies probare debet.

Quæres 4to. Qualiter restituendum spoliatum in beneficiis ?

1o. Quando spoliato beneficiario (idem est in obtinentibus aliud jus spirituale, ut jus decimarum, &c.) jus commune in possessione talis juris resistit, tunc antequam spoliatus restituatur, titulum vel verum vel coloratum, ex quo possideat, exhibere debet, colligitur ex *cap. ad decimas. 2. de restit. spoliat. in 6.* Ratio est ; quia tunc absque exhibitione tituli ad minus colorati de possessione, quæ à spoliato ante restitutionem probanda, constare nequit.

2do. Si quis Ecclesiâ aut beneficio spoliatus est, & eidem spoliatus postea renuntiet, renuntiatione non obstante restituendus est, eò quod renuntiatione involuntariè facta præsumatur, ideòque spoliatus prius restituendus, & renuntiatione tunc examinanda juxta *cap. sollicitè. 2. de restit. spoliator.* At si renuntiatione ante spoliationem spontaneè facta, & postmodum beneficio voluntariè resignato beneficiatus spoliatus : ex interdicto : unde vi non est restituendus : per spontaneam enim re-

nuntiationem beneficii titulum amisit & possessionem. *Cap. accepta. 3. de restit. spol.* Eodem modo retinenda possessionis interdicto in causa beneficii spontaneæ renuntiationis opponitur exceptio, si beneficiatus se possessorem super certo beneficio non turbaturum promiserit vel juraverit. Est casus in *cap. audita. 4. de restit. spoliat.*

Quæres quinto. Qualiter conjugii spoliato restituenda conjux ?

1o. In casu perplexo, quo conjux præsentia post contractum & consummatum matrimonium ex metu peccati, quia novit dirimens intervenire impedimentum, à conjugate discessit, observanda sunt sequentia :

Primo. Si conjux conjugem, quæ ab ipso propriâ autoritate discessit, tanquam spoliatus restitui petat, ante omnia probare debet matrimonium saltem præsuppositivè, videlicet, quod illud in facie Ecclesiæ sit contractum. *Arg. cap. ex parte. 14. h. t.* Cum enim hæc possessio titulum involvat, sine allegatione tituli saltem colorati probari nequit.

Secundo. Si spoliatus conjux matrimonium contractum, sed non consummatum probet, & conjux se separans dirimens opponat impedimentum : hæc oppositione non obstante restituenda est quoad cohabitationem, non tamen quoad thorum ob peccati periculum, sed prius probationes audiendæ. Ratio est : quia spoliatus non probavit plenam conjugis possessionem.

Tertio. Si spoliatus insuper matrimonii probet consummationem, & conjux

conjug se separans paratas probationes de invaliditate matrimonii propter intercedens impedimentum dirimens intra terminum congruum facienda offerat, differenda est quoad thorum restitutio, donec causa probationibus super valore matrimonii receptis, fuerit terminata. *Cap. literas. 13. h. t.*

Quarto. Si probationes super invaliditate matrimonii ob prærensum dirimens impedimentum statim adferri non possint, & pars se separans alterius conjugis objiciat lævitiam, quæ tantæ, ut sufficienti cautione uxoris securitati consuli nequeat; uxor marito non restitui, sed donec de matrimonii validitate pronuntietur, loco securo custodire debet.

Quinto. His cessantibus si matrimonium probetur consummatum, nec pars se separans de impedimento paratas habeat probationes, conjug se separans tam quoad cohabitationem, quam quoad thorum per Judicis sententiam est restituenda; quamvis si impedimentum subesse noverit, debitum in conscientia reddere non possit, licet excommunicationem & quæcunque alia mala subire deberet. Ratio est: quia etsi Judex juxta ordinem juris conjugem spoliatum possessioni, ex qua per recessum alterius conjugis exciderat, restituat: quia tamen conjugem ad non suam scienter accedere intrinsecè malum est; nulla Judicis sententia, nec ulla mala & hujusmodi sententia oritura mulierem à copula fornicaria excusare possunt.

Quæres sexto. Quid spoliatus probare debet, ut restituatur?

R. Spoliato duo probanda sunt: imprimis quod tempore spoliationis possessionem habuerit. *Cap. ex parte 14. de restit. spol.* quia si nulla adest possessio, nulla potuit esse spoliatio. Deinde probare debet, quod sit spoliatus, & res possessa violenter & injuriosè erepta. Etenim si quis jure aut volens aut etiam metu percussus re suâ cadat aut privetur, non est spolium, nec in judicio ex actione spoliî restituitur.

Quæres septimo. An contra spoliatum rem suam, quâ spoliatus, repetentem spoliator excipere possit, quod res spoliata ad spoliatorem pertineat?

R. negativè juxta communem regulam: spoliatus ante omnia restituendus. *can. redintegranda. 4. caus. 3. q. 1. cap. sollicitè. 2. de rest. spol.* Nec spoliatus, antequam plenè restitutus fuerit, spoliatori respondere tenetur, quamvis huic privilegio spontè renuntiare possit. *cit. cap. 1.*

Quæres octavo. Quæ à spoliatore spoliato restituenda?

R. Spoliator, ut superius dictum, non tantum rem spoliatam, sed etiam fructus, non solum quos percepit, sed etiam quos spoliatus percepisset, restituere, & resarcire, ac de omnibus injuriis satisfacere debet. Attamen quoad restitutionem fructuum fit hæc exceptio in *cap. olim vobis. 16. h. t.* Si spoliator propter spoliationem ab aliis factam ad inopiam redactus fuisset, à restitutione excusatur; nisi ipsemet prius

in

in re, quâ spoliatus, restitutus fuerit, ut fructus perceptos aut percipiendos reddere possit.

Quæres nono. An violentum aut injustum inuasorem vel detentorem propriâ liceat expellere autoritate?

Re. Si quis clam absente domino, & nemine, qui loco sui possideret, relicto, ædes aut fundum alterius ingrediatur, vel per vim dominum, aut eos, qui nomine domini detinebant, ex fundo expellat, dominus vel possessor injustum inuasorem expellere potest: dummodo non ex intervallo, sed in continenti hoc faciat, nec modum justæ defensionis excedat; nec taliter ejecto interdictum *unde vi* contra dominum eicientem competere potest, *Cap. olim. 12. h. t.*

Quæres decimo. An quis propriâ autoritate possessionem capere valeat, etsi corporaliter illam nunquam habuerit?

Re. Possidens rem aliquam civiliter, naturali possessione penes alium existente, propriâ autoritate possessionem naturalem v. g. per mortem coloni, usufructuarii, &c. vacantem sine licentia ejus, qui rem concessit, capere potest. *Cap. cum venissent. 9. h. t.*

Quæres undecimo. Quod Jure Canonico remedium, si res spoliata à tertio malâ fide detineatur?

Re. Si rem cuiquam vi injusta ereptam alius scilicet ac malâ fide, sive mediâtè, sive immediâtè accepit, non quidem datur contra hunc tertium injustum possessorem interdictum: *unde vi*; attamen ex æquitate Canonum spoliato competit condictio per *cap. sepè. 18. h. t.*

ubi dicitur; si quis rem alicui vi oblatam à spoliatore scienter acceperit, spoliato per beneficium restitutionis succurratur; eò quod spoliatori succedat in vitium; siquidem quoad periculum animæ sive peccatum non multum interest inter hæc duo: injustè detinere, & invadere alienum; imò contra quemcunque etiam bonæ fidei possessorem spoliationis ignarum, in cujus manus res per spolium ablata devenit, datur remedium. *excip. can. redintegrenda.* ubi generaliter dicitur redinteganda esse omnia spoliatis & ejectis Episcopis, nullâ factâ distinctione, utrum res à bonæ vel malæ fidei detineatur possessore. Qui canon quamvis expressè solùm de spoliatis loquatur Episcopis; ex usu tamen & rationis paritate ad quemlibet alium spoliatum meritò extenditur.

Quæres duodecimo. In quibus casibus spoliato denegatur restitutio?

Re. In sequentibus. 1mo. Nudo rei detentiori, seu ei, qui alteri tantum, & non sibi possidet, judicium possessorium *recuperande* non conceditur. Cum enim priyatio supponat habitum, necesse est illum in possessione fuisse, qui querulatur se spoliatum. Unde restitutio spoliatorum non competit depositario, commodatario, conductori & colono: sed his vi dejectis, domino, cujus nomine possident, datur restitutio. Excipitur usufructuarius & usufructuarius, quorum derentio hoc speciale habet, quod in ordine ad interdictum: *unde vi, & uti possideris*, fictione juris pro vera agnoscat possessione,

2do,

Secundò. Remedium restitutionis non datur, quando spoliatus notoriè in rem spoliatam nullum jus habuit: unde privilegium interdicti: *Unde vi*, multi manifesto denegant prædoni.

Tertiò. Similiter possessionis incapaci non datur restitutio; ut laico jure spiritali spoliato.

Quartò. Si spoliatus in continenti ex fundo ejectus fuit; quia vim vi repellere licet.

Quintò. Si spoliatus beneficio resti-

tutionis liberè & sine metu renuntiavit, quod tamen non præsumitur, sed probari debet.

Sextò. Demum impeditur restitutio, si pendente spoliæ questione tertius interveniat, atque in re spoliata dominium prætendat: talis enim ante restitutionem erit audiendus, eò quod respectu illius odium cesset spoliationis, & consequenter etiam juris dispositio, quæ spoliatus dicitur ante omnia restituendus.

T I T U L U S XVIII.

Ut lite pendente nihil innovetur.

Quæres *primò.* Quando lis est pendens?

R. Lis pendens dicitur, quando post oblatum actoris libellum citatio est reo intimata, aut saltem per reum stetit, quominus citatio intimari potuerit. Est expressum in *Clement. cum lite. 2. h. t.* Hæc litis pendentia usque ad definitivam durat sententiam, imò ulterius, si interposita fuerit appellatio.

Quæres *secundò.* Quem litis pendentia habet effectum?

R. Hunc, quod à citatione, usque dum causa definitivè terminetur, circa rem, de qua agitur, vel ejus possessionem, vel aliud quodcumque jus nihil innovari possit, quo litis pendentis qualitas aut status in præjudicium actoris

R. D. Schnorrenberg Instir. J. Can.

aliquo modo immutetur, sed in statu, in quo litis contestatæ tempore fuerunt, omnia sunt relinquenda.

Quæres *tertiò.* Quid in causa matrimoniali?

R. Accusatus de adulterio ad thori separationem possessione conjugali privari: vel accusans matrimonium de nullitate ob dirimens impedimentum lite pendente aliquid obtinere nequit. *cap. laudabilem. 2. h. t.* quia ubi de defectu proprietatis notoriè non constat, unusquisque in sua possessione est lite pendente manutenendus; quod verum est quoad privationem per Judicem faciendam, cui necdum de peccato constat, ideoque secundum allegata & probata judicare debet: ast quoad partes illa, quæ certam habet impedimenti

U u u notio-